

Teoria i Tècnica dels Gèneres Periodístics**2012/2013**

Codi: 103113

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Graduat en Periodisme	971 Graduat en Periodisme	OB	1	2

Professor de contacte

Nom: José Vicente Rabadán Perea

Correu electrònic: JoseVicente.Rabadan@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Per a cursar l'assignatura cal que l'alumna tingui, per una banda, interès, coneixement del món i capacitat interpretativa; i per l'altra, una elemental capacitat d'expressió tant oral com escrita.

Cal, també, que hagi aprofitat l'aprenentatge de l'assignatura Escriptura en premsa i que sàpiga estructurar, escriure i titular notícies.

Objectius

L'assignatura té com a objectiu que l'alumna tingui coneixements sobre:

1. L'aprehensió i conceptualització de la realitat. És per això que durant el curs s'analitzarà el camp periodístic (cultura professional, rutines productives, identificació i construcció de l'esdeveniment periodístic, l'observació de la realitat i el treball amb les fonts).
2. Els gèneres informatius/interpretatius i les seves variants (crònica, entrevista i reportatge). Les seves convencions, per una banda, i també l'estil ja que aquests gèneres, a diferència de la notícia, són més porosos a les aportacions de l'autor i permeten treballar l'estil i la veu pròpia.
3. Sobre les grans maneres de dir en periodisme. Al llarg del curs es treballarà la narració, la descripció, el diàleg, l'exposició i l'argumentació, que són les bases textuais que intervenen en els gèneres periodístics. També es treballarà el narrador i el punt de vista.

Tots aquests objectius es plantejaran des de la transdisciplinarietat. S'invocaran coneixements procedents de la comunicació periodística, així com d'altres disciplines consolidades. D'una banda, les ciències socials (la sociologia, l'antropologia, la psicologia). De l'altra, el camp de les antigues que no velles humanitats (retòrica, lingüística, estudis literaris i filosofia del llenguatge). La comunicació periodística estableix molts ponts entre aquests sabers socials i aquests sabers humanístics.

Competències

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.

- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar fonts informatives, seleccionar-les i aplicar-hi criteris de valoració crítica.
2. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
3. Elaborar notícies, cròniques i reportatges amb els seus respectius subgèneres.
4. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
5. Reconèixer la virtualitat i els límits de la llibertat d'expressió en valorar processos informatius.
6. Tractar els fets informatius en el gènere periodístic més adequat.

Continguts

L'APREHENSIO I LA CONCEPTUALITZACIO DE LA REALITAT: IDENTIFICACIO, OBTENCIO I RECERCA DE LA INFORMACIO

- El periodista en qualitat d'emparaulador de la realitat i d'intel·lectual. Aquesta figura l'analitzarem des d'un enfocament retòric-lingüístic i des d'un enfocament ètic i sociològic (que són indissociables).
- Trets singulars del coneixement periodístic. El 'camp periodístic'.
- Cultura professional, rutines productives i tematització: identificació i construcció de l'esdeveniment periodístic. Incidència de les convencions (professionals i socio-culturals) i de les conviccions personals.
- L'observació i les seves variants: observació convencional, observació participant, participació observadora. Com escrivim des de la pròpia vivència?
- El treball amb les fonts: personals (de l'entrevista de declaracions a l'entrevista en profunditat) i documentals (el treball de documentació).

LES GRANS MANERES DE DIR EN PERIODISME

- Els gèneres periodístics entesos com a tipus d'enunciats relativament estables (crònica, entrevista i reportatge)
- Les bases textuais (narració, descripció, diàleg, exposició i argumentació) com a base dels gèneres
- L'eloqüència com a *desideratum*: precisió, claredat i expressivitat. Trops i figures d'estil.
- Ús del narrador i del punt de vista en els diferents gèneres.
- Convocatòria de la veu aliena.

Metodologia

L'assignatura Teoria i Tècnica dels Gèneres de 6 ECTS, distribueix el seu temps en un 35% d'activitats dirigides, un 5% d'activitats supervisades, un 55% d'activitats autònomes i un 5% dedicat a l'avaluació. Les activitats dirigides, que són les presencials a l'aula, es distribueixen en 2/3 de pràctica i 1/3 de teoria.

-En la classe de teoria, d'una hora setmanal, el mètode fonamental és l'exposició del/la professor/a però també la participació de l'alumna en el debat. Així mateix, el/la docent donarà referències bibliogràfiques concretes que l'alumna haurà d'estudiar pel seu compte (activitat autònoma).

-En la classe pràctica (dues hores setmanals) es realitzaran dos tipus d'activitats:

A) Seminaris de lectura i anàlisi de tres tipus de textos.

- Textos teòrics. Són, per una banda, aportacions fetes especialment des de la Comunicació

Periodística, tant pel que fa a l'àmbit de la Teoria de la Comunicació, com la Teoria dels Gèneres. Tanmateix, també farem servir aportacions d'altres disciplines, que compten amb més tradició, com la Filosofia del Llenguatge, la Teoria Literària; i les Ciències Socials i que han donat llum a aspectes de la nostra disciplina.

- Peces periodístiques canòniques -cròniques, reportatges, entrevistes- d'autors com Tom Wolfe, Truman Capote, Hunter S. Thompson, Oriana Fallaci, James Agee, Manuel Vicent, Montalbán, etc., amb la voluntat que l'alumna conegui la tradició periodística.
- Peces periodístiques d'actualitat -cròniques, entrevistes i reportatges- que funcionen com a exemples.

Aquestes seran classes de discussió oral i que requereixen la participació de l'alumna. Es valorarà, emfàticament, la participació pertinent i intel·ligent a l'aula. Dels textos teòrics, caldrà lliurar, també, una ressenya crítica no que resumeixi el text sinó que l'avalui, l'analitzi i on l'alumna doni la seva opinió.

B) Pràctiques instrumentals. Es faran a l'aula i seran exercicis per treballar alguns aspectes concrets de cada gènere (sessions i exercicis d'edició, de textualització i de citació).

En les classes pràctiques es combina, doncs, el treball personal tant dirigit com supervisat i també autònom, amb l'anàlisi i la discussió col·lectiva al voltant de les fonts, del context, dels elements informatius i ideològics que determinen la informació.

Les sessions pràctiques s'han d'aplicar a l'escriptura de tres peces periodístiques (una crònica, una entrevista temàtica i un reportatge) que l'alumna farà fora de les hores lectives, tutoritzades pel seu professor/a, i que seran la base de l'avaluació.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Explicacions teòriques del professor/a	25	1	1, 4, 5, 6
Pràctiques instrumentals (dedició, de textualització i de citació)	5	0,2	1, 2, 6
Seminaris de lectura	22,5	0,9	4, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Tutories presencials i/o virtuals, tant per aclariments sobre teoria com per assessorament sobre les pràctiques d'avaluació a realitzar.	7,5	0,3	1, 2, 6
Tipus: Autònomes			
Esctura de 3 textos periodístics: crònica, entrevista i reportatge. El temps inclou presència/observació d'un esdeveniment, entrevistes diverses (per la crònica, l'entrevista i reportatge) i consulta de fonts documentals.	40	1,6	1, 2, 3, 6
Lectura, comprensió i estudi de les referències bibliogràfiques donades pel professor d'acord amb el temari. Treballs individuals o en grup, anàlisi de la informació i de redacció. Preparació d'exàmens.	43	1,72	4, 5, 6

Avaluació

Les competències de l'assignatura seran avaluades a través dels mètodes següents:

Prova teòrica, pràctiques d'escriptura i lectura de textos.

- La part teòrica de l'assignatura serà avaluada a través d'una prova teòrica (25% de la nota final) que l'alumne elaborarà a casa. S'afegeix un 10 % de la nota amb la lectura i posterior anàlisi i debat dels textos que s'encarregaran al llarg de les sessions pràctiques.
- La part pràctica de l'assignatura serà examinada a través de les pràctiques dirigides pel professor (65% de la nota final). L'elaboració de les pràctiques estarà precedida de la corresponent proposta detallada per part de l'alumnat, que servirà per al seguiment i orientació (tutories) per part del professorat.

Per aprovar l'assignatura cal haver assistit al 80% de les sessions teòriques i pràctiques, i cal haver aprovat cadascuna de les dues parts, és a dir, que ha d'obtenir com a mínim l'aprobat en el 35% que representen la prova teòrica i el treball d'anàlisi, i així mateix l'aprobat ponderat en el 65% de les pràctiques, entre les quals el reportatge té una consideració superior a la crònica o l'entrevista.

En cas de no superar la prova teòrica, al final del curs es podrà optar a la reavaluació dels coneixements conceptuals i teòrics amb l'objectiu de prioritzar el pes de l'elaboració de les pràctiques periodístiques en aquesta assignatura.

Si l'alumna suspèn les dues parts de l'assignatura o alguna de les dues parts, li constarà un *Suspens* com a nota final.

Si l'alumna no es presenta en cap o en alguna de les dues parts de l'assignatura li constarà un *No presentat*.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Esriptura d'una crònica, d'una entrevista i un reportatge	65%	0	0	1, 3, 6
Lectura de textos teòrics i de peces periodístiques	10%	0	0	2, 5, 6
Prova teòrica	25%	4	0,16	4, 5
Reavaluació de la teoria	25%	3	0,12	2, 5, 6

Bibliografia

BÀSICA:

- Balsebre, Armand; Mateu, Manuel, i Vidal, David (1998): *La entrevista en radio, televisión y prensa*, Madrid, Cátedra.
- Borrat, Héctor (1989): *El periódico, actor político*, Barcelona, Gustavo Gili.
- Castells, Manuel (2009): *Comunicación y poder*, Madrid, Alianza Editorial
- Chillón, Albert (1999): *Literatura y periodismo. Una tradición de relaciones promiscuas*, Barcelona, València, Castelló, UAB-UV-UJI.
- Gabilondo, Iñaki (2011): *El fin de una época*, Barril Barral.
- Gomis, Llorenç (1989): *Teoria dels gèneres periodístics*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, CEDIC.
- Mortara, Bice (1996): *Manual de retórica*, Madrid, Cátedra.
- Núñez Ladevéze, Luis (1995): *Introducción al periodismo escrito*, Barcelona, Ariel.
- Saavedra, Gonzalo (1999): *Voces con poder*, TD, UAB.
- Puyal, Josep Maria (2011) *Aicnàlubma. Reflexions sobre la societat civil i els mitjans. Propostes per a la*

nova televisió, Columna.

- Serrano, Pascual (2010): *El periodismo es noticia*, Barcelona, Icaria.

- Vidal, David (2005): *El malson de Chandos. La crisi acadèmica i professional del periodisme des de la crisi postmoderna de la paraula*, Barcelona, València, Castelló, Aldea Global.

COMPLEMENTÀRIA:

- Arfuch, Leonor (1994): *La entrevista, una invención dialógica*, Barcelona, Paidós

- Burguet, Francesc (2004): *Les trampes dels periodistes*, Barcelona, Edicions 62.

- Capote, Truman (1992): *A sangre fría*, Barcelona, Anagrama

- DD.AA. (2000): 'Narrativitat i comunicació', monogràfic de la revista *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura*, n. 25.

- DD.AA. (2002): 'Comunicació periodística: un canvi de paradigma?', monogràfic de la revista *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura*, n. 28

- Gaye Tuchmann (1983): *La producción de la noticia. Un estudio sobre la construcción de la realidad*, Barcelona, Gustavo Gili

- López García, Ángel (1996): *Escritura e información*, Madrid, Cátedra.

- Montero, María Dolores (1995): *La informació periodística i la seva influència social*, Bellaterra, UAB.

- Sáez, Albert (1999): *De la representació a la realitat*, Barcelona, Dèria.

- Teruel, Elvira (1997): *Retòrica, informació i metàfora*, Barcelona, UAB.

- Wolfe, Tom (1974): *El nuevo periodismo*, Barcelona, Anagrama.